

Klasa: UP/I 030-02/2004-01/70
Urbroj: 580-02-05-44-73
Zagreb, 15. prosinca 2005.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja na temelju članka 9., članka 34. i članka 57. točke 1. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja («Narodne novine», broj 122/03), u upravnom postupku ocjene sporazuma pod nazivom: Dogovor radi osiguranja uvjeta za unapređenje prodaje tiska, duhanskih proizvoda i robe široke potrošnje koja se uobičajeno prodaje na kioscima, sklopljenog između poduzetnika Tisak d.d. u stečaju sa sjedištem u Zagrebu, Slavonska Avenija 2 (sada: Tisak d.d.), zastupanog po direktoru Davoru Tomaškoviću, i poduzetnika Distri-Press d.o.o. za usluge sa sjedištem u Zagrebu, Žitnjak bb, zastupanog po punomoćnici V. A., odvjetnici iz Z., temeljem odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja sa 51. sjednice, održane 15. prosinca 2005., po službenoj dužnosti donosi sljedeće

RJEŠENJE

I. Utvrđuje se da je sporazum pod nazivom: Dogovor radi osiguranja uvjeta za unapređenje prodaje tiska, duhanskih proizvoda i robe široke potrošnje koja se uobičajeno prodaje na kioscima, sklopljen 18. travnja 2000., između poduzetnika Tisak d.d. u stečaju (sada: Tisak d.d.) i Distri-Press d.o.o. za usluge, zabranjeni sporazum u smislu odredaba Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja.

II. Ništav je *ex lege* sporazum iz točke 1. izreke ovoga rješenja.

III. Ovo rješenje bit će objavljeno u «Narodnim novinama».

Obrazloženje

I Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (u daljnjem tekstu: Agencija), je u rješenju, klasa: UP/I-030-02/2004-01/17, urbroj: 580-02-05-12-97, od 27. srpnja 2004., kojim je okončala postupak u predmetu ocjene dopuštenosti koncentracije poduzetnika Europapress holding d.o.o. i poduzetnika Slobodna Dalmacija d.d., utvrdila kako ima saznanja o postojanju sporazuma distributera tiska koji ukazuju na njihovo usklađeno djelovanje (dogovor o cijenama i podjeli tržišta), u smislu članka 9. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja («Narodne novine», broj 122/03; u daljnjem tekstu: ZZTN).

U rečenom predmetu, Agenciji je 21. svibnja 2004. dostavljen sporazum pod nazivom: Dogovor radi osiguranja uvjeta za unapređenje prodaje tiska, duhanskih proizvoda i robe široke potrošnje koja se uobičajeno prodaje na kioscima (u daljnjem tekstu: Sporazum) kojeg su 18. travnja 2000. sklopili poduzetnici Tisak d.d. u stečaju Zagreb, Slavonska Avenija 2, (sada: Tisak d.d.) zastupan po tadašnjem stečajnom upravitelju, Branku Gretiću i Distri-Press d.o.o. za usluge Zagreb, Žitnjak bb, zastupan po Janji Brkić, direktorici. Izvršenim uvidom u navedeni Sporazum, izvornik istoga izdvojen je službenom zabilježkom od 14. rujna 2004. iz predmeta koji se u Agenciji vodio pod poslovnim brojem, klase: UP/I-030-02/03-01/04, te uložen u novi predmet pod gore navedenom klasom: UP/I 030-02/2004-01/70, radi ocjene njegove sukladnosti s odredbama ZZTN. U predmetnom postupku poduzetnik Tisak d.d., Zagreb, Slavonska avenija 2 zastupan je po direktoru Davoru Tomaškoviću (dalje: Tisak d.d.), a poduzetnik Distri-Press d.o.o. za usluge, Zagreb, Žitnjak bb zastupan je po punomoćnici V. A., odvjetnici iz Z. (dalje: Distri- Press d.o.o.).

Primjenom članka 37. stavaka 8. i 9. ZZTN, Agencija je prije donošenja odluke o pokretanju postupka u ovom predmetu, u smislu članka 41. stavka 1. i članka 46. ZZTN, izvršila prethodno ispitivanje stanja na predmetnom tržištu, te zatražila od potpisnika Sporazuma, poduzetnika Tisak d.d. i Distri-Press d.o.o., pisana očitovanja o tome je li navedeni Sporazum još uvijek na snazi.

Budući da su oba poduzetnika u svojim pisanim očitovanjima od 4. i 5. listopada 2004. naveli kako rečeni Sporazum nije stupio na snagu niti se primjenjivao, Agencija je dopisom od 28. listopada 2004. zatražila od navedenih poduzetnika dostavu odluke Uprave ili drugi pravni akt kojim je navedeni Sporazum stavljen izvan snage.

U pisanom očitovanju dostavljenom Agenciji 5. studenog 2005., poduzetnik Tisak d.d. naveo je kako u arhivi ne postoji niti jedan pisani dokument iz kojeg je vidljivo da je sporni Sporazum sklopljen s poduzetnikom Distri-Press d.o.o. stavljen van snage. Ujedno je ponovno naglasio da se navedeni Sporazum nije primjenjivao, niti je stupio na snagu, te se niti sada ne primjenjuje u bilo kojem obliku usklađenog djelovanja distributera tiska.

Podneskom zaprimljenom u Agenciji 12. studenog 2004., očitovao se poduzetnik Distri-Press d.o.o., te obrazložio kako ne postoji formalni pravni akt kojim je sporni Sporazum stavljen van snage. Ujedno je naveo razloge sklapanja navedenog Sporazuma. U tom smislu istaknuo je kako je navedeni Sporazum sklopljen s ciljem da svom konkurentu, poduzetniku Tisak d.d., tada u stečaju, omogući konsolidiranje poslovanja i dovršetak stečajnog postupka, odnosno da je predmetnim Sporazumom jamčio da neće koristiti velike prednosti koje je taj poduzetnik (Distri-Press d.o.o.) u to vrijeme imao na tržištu distribucije tiska.

Nadalje, u istom podnesku naglasio je kako su rečeni poduzetnici imali obostrani interes sklapanja navedenog Sporazuma i to na način da svako maloprodajno mjesto dobro posluje (uređeno u točkama 2. i 3. Sporazuma), da se komisionarima osiguraju povoljni i stabilni uvjeti poslovanja i stimulira unapređenje prodaje (uređeno točkom 4. Sporazuma), da kolportažna prodaja ne ugrozi prodaju u čvrstim objektima (točka 5. Sporazuma), da se uvede pravilo poslovanja koje bi bilo poželjno u vezi s remitendom (točka 6. Sporazuma), te interes istovremenog preuzimanja tiskovina od izdavača kako bi se spriječilo da izdavači diskriminiranjem nekih distributera ugroze njihovo poslovanje (točka 7. Sporazuma). Navedeni razlozi prestali su postojati dovršetkom stečajnog postupka nad poduzetnikom Tisak d.d. (rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu o dovršetku stečajnog postupka od 4. siječnja 2002., broj I-St-56/2000.), te je slijedom toga navedeni Sporazum prešutno, bez sastavljanja nekog formalnog pravnog akta prestao važiti.

U nastavku je poduzetnik Distri-Press d.o.o. u bitnome istaknuo kako predmetni Sporazum nije imao za cilj dogovor o cijenama ili podjelu tržišta. U prilog tome naveo je da se u Sporazumu ne navode cijene usluge distribucije, već isti samo sadrži odredbu koja se odnosi na rabate komisionara, a koja je ugovorena s ciljem zaštite komisionara od tržišnog natjecanja distributera na štetu cijene usluga maloprodaje.

U svezi s rabatima, poduzetnik Distri-Press d.o.o je istaknuo kako distributeri primjenjuju različite rabate prema komisionarima, pa su tako rabati koje rečeni poduzetnik nudi komisionarima za 2-3 posto veći od rabata koje nude drugi distributeri, odnosno kako Distri-Press d.o.o. nije mijenjao ugovore sklopljene s komisionarima kako bi smanjio rabate.

U svezi s navodima o podjeli tržišta, rečeni poduzetnik naglasio je kako u Sporazumu nema odredbe o tržištu na kojem djeluju poduzetnici Tisak d.d. i Distri-Press d.o.o. U prilog navedenoj tvrdnji istaknuo je kako je u razdoblju od 2001. do 2004. godine niz komisionara promijenilo distributere i umjesto usluga distribucije poduzetnika Distri-Press d.o.o. započelo koristiti usluge poduzetnika Tisak d.d. i obratno.

Agencija je po službenoj dužnosti 6. svibnja 2005., temeljem članka 41. stavka 1. i članka 46. ZZTN, donijela zaključak o pokretanju postupka ocjene sukladnosti predmetnog Sporazuma s odredbama ZZTN, kako bi utvrdila ima li predmetni Sporazum za cilj ili posljedicu sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu, odnosno sadrži li predmetni Sporazum odredbe koje predstavljaju teška ograničenja tržišnog natjecanja, u smislu članka 9. ZZTN. Također, u postupku je potrebno utvrditi može li se predmetni Sporazum izuzeti u smislu članka 10. ZZTN. Naime, izuzeća sporazuma od zabrane iz članka 9. ZZTN moguća su ukoliko sporazumi kumulativno ispunjavaju uvjete propisane člankom 10. ZZTN. Slijedom toga, sporazum mora kumulativno ispunjavati dva pozitivna i dva negativna kriterija. Pozitivni kriteriji propisani člankom 10. stavkom 1. ZZTN su: 1. sporazum mora pridonositi unaprjeđenju proizvodnje ili distribucije robe i/ili usluga, promicanju tehnološkog ili gospodarskog razvoja, i 2. sporazum mora pružati potrošačima razmjernu korist. Negativni kriteriji propisani člankom 10. stavkom 2. ZZTN su: 1. sporazumom se ne mogu poduzetnicima nametati ograničenja koja nisu neophodna za postizanje navedenih ciljeva i 2. ne može se poduzetnicima omogućiti isključivanje znatnog dijela konkurencije s tržišta za robe i/ili usluge koje su predmetom sporazuma.

I.1. Propisi koje je Agencija primijenjivala pri ocjeni predmetnog Sporazuma

Agencija je u provedbi predmetnog upravnog postupka primijenila odredbe Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja («Narodne novine», broj 122/03). Agencija je primijenila i podzakonske akte kojima se detaljnije uređuju instituti predviđeni odredbama toga zakona, i to: Uredbu o skupnom izuzeću sporazuma između poduzetnika koji djeluju na istoj razini proizvodnje odnosno distribucije («Narodne novine», broj 158/04); Uredbu o načinu utvrđivanja mjerodavnog tržišta («Narodne novine», broj 51/04), te odredbe Zakona o općem upravnom postupku («Narodne novine», broj 53/91 i 106/93) kojim se uređuju pitanja provedbe upravnog postupka pred Agencijom u dijelu koji nije propisan odredbama ZZTN kao posebnog zakona.

Pored navedenog, Agencija je pri ocjeni predmetnih sporazuma podredno na odgovarajući način primjenjivala kriterije i standarde poredbenog prava Europskih zajednica (dalje: EZ). Naime, člankom 35. stavkom 3. ZZTN propisano je da Agencija u ocjeni svih oblika sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja koji mogu utjecati na trgovinu između Republike Hrvatske i EZ, u skladu s člankom 70. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između EZ i njihovih država članica i Republike Hrvatske («Narodne novine»- Međunarodni ugovori, broj 14/01; dalje: SSP), primjenjuje na odgovarajući način kriterije koji proizlaze iz pravilne primjene pravila o tržišnom natjecanju u EZ.

Člankom 70. stavkom 2. SSP-a, sklopljenog 29. listopada 2001., koji je stupio na snagu 1. veljače 2005., određuje se da će se svako ponašanje suprotno pravilima tržišnog natjecanja ocjenjivati na temelju kriterija koji proizlaze iz primjene pravila o tržišnom natjecanju u Zajednici, posebice članaka 81., 82. i 86. Ugovora o osnivanju EZ i instrumenata za tumačenja koje su usvojile njezine institucije. Za vrijeme trajanja Sporazuma na snazi je bio Zakon o potvrđivanju Privremenog sporazuma o trgovinskim i s njima povezanim pitanjima između Republike Hrvatske i EZ («Narodne novine-Međunarodni ugovori», broj 15/01), sklopljen 29. listopada 2001., godine, koji se privremeno primjenjivao od 1. siječnja 2002, a stupio je na snagu 1. ožujka 2002., te se primjenjivao sve do stupanja na snagu SSP, odnosno do 1. veljače 2005.

Stoga je Agencija, tijekom postupka i prilikom izrade ekonomske i pravne analize u ovom predmetu, pored spomenutih hrvatskih propisa, podredno na odgovarajući način, primjenjivala kriterije i standarde prava konkurencije EZ, i to: Obavijest Europske komisije- Upute o primjeni članka 81. Ugovora o osnivanju Europske zajednice na sporazume o horizontalnoj suradnji, od 6. siječnja 2001., i Priopćenje Europske komisije- Obavijest- Smjernice za primjenu članka 81. stavka 3. Ugovora o osnivanju EZ, od 27. travnja 2004., a iste su prevedene na hrvatski jezik i nalaze se na web stranici Agencije (www.crocompet.hr, tržišno natjecanje/Uredbe Vlade RH i pravna stečevina EZ).

Agencija je u ovom predmetu provela poseban ispitni postupak u smislu članka 142. ZUP-a, te je nakon prikupljenih podataka i potrebne dokumentacije izrađena detaljna pravna i ekonomska analiza kojom je utvrđeno kako slijedi:

I.2. Stranke u postupku

Poduzetnik Tisak d.d. registriran je pri Trgovačkom sudu u Zagrebu (matični broj subjekta upisa: 080001453), te obavlja djelatnosti prodaje tiska i duhanskih proizvoda na veliko, prodaje tiska i duhanskih proizvoda na malo na vlastitim specijaliziranim prodajnim mjestima i na više od 4.500 prodajnih mjesta na području Republike Hrvatske. Nad poduzetnikom Tisak d.d. u razdoblju od 21. veljače 2000. do 21. prosinca 2001. godine proveden je stečajni postupak. Nakon zaključenja stečajnog postupka struktura dioničara koji imaju više od 10 posto dionica u temeljnom kapitalu društva Tisak d.d. nije se mijenjala do danas pa udjele u temeljnom kapitalu tog poduzetnika drže EPH (25,75 posto), Veltrade (25,75 posto) i Adris Grupa (25,86 posto) i Hrvatski fond za privatizaciju (13,93 posto). Svi navedeni poduzetnici su udjele u temeljnom kapitalu Tiska d.d. stekli prihvaćanjem Stečajnog plana za Tisak d.d. Ujedno je riječ i o tri poduzetnika koji imaju zajedničku kontrolu nad poduzetnikom Distri Press d.o.o, te su isti kapitalno povezani s poduzetnikom Tisak d.d. (podaci iz predmeta klasa: UP/I-030-02/2004-01/17).

Distri-Press d.o.o., upisan je u registar kod Trgovačkog suda u Zagrebu (matični broj subjekta upisa: 080281341) kao društvo za distribuciju tiska i duhanskih proizvoda. Distri-press d.o.o. posluje kao društvo u sastavu grupe (koncerna) EPH. Postojanje prevladavajućeg utjecaja EPH, proizlazi iz odredaba Poslovnika o radu uprave poduzetnika Distri Press od 4. travnja 2003. Članovi društva, EPH, Ivan Granić, Veltrade d.o.o. i Adris Grupa imaju svaki po 25 posto udjela u temeljnom kapitalu, te tako više poduzetnika ostvaruje zajedničku kontrolu u poduzetniku Distri-Press d.o.o. Navedeni poduzetnik nema udjele (10 posto ili više udjela ili prava glasa) u drugim društvima na mjerodavnom tržištu. Poduzetnik Distri-Press d.o.o. nema vlastitih maloprodajnih mjesta, već prodaje tiskovine maloprodajnim objektima trećih osoba, te neznatnim dijelom putem kolportaže i pretplate.

I.3. Mjerodavno tržište

Prilikom ocjene predmetnog Sporazuma, Agencija je sukladno odredbama ZZTN i Uredbe o načinu utvrđivanja mjerodavnog tržišta («Narodne novine», broj 51/2004, dalje: Uredba o mjerodavnom tržištu) utvrđivala mjerodavno tržište, te položaj sudionika na tom tržištu.

Prema odredbi članka 7. ZZTN, mjerodavno tržište određuje se kao tržište određene robe i/ili usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti poduzetnika na određenom zemljopisnom području.

Mjerodavno tržište se, sukladno odredbi članka 4. Uredbe o mjerodavnom tržištu utvrđuje na način da se utvrdi njegova proizvodna dimenzija (mjerodavno tržište u proizvodnom smislu) i zemljopisna dimenzija (mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu).

Pri utvrđivanju mjerodavnog tržišta Agencija je utvrdila da se tržište distribucije tiska obavlja kao distribucija tiska na malo i distribucija tiska na veliko. Pri analizi su uzeti u obzir prihodi šest vodećih distributera tiska na tržištu distribucije tiska. Uz te distributere na navedenom tržištu djeluju i distributeri čiji su ostvareni prihodi izuzetno mali, iz čega proizlazi kako je njihov učinak na mjerodavnom tržištu neznatan pa ih je bilo nesvrishodno uključivati u analizu.

Također je utvrđeno da vlastitu maloprodajnu mrežu imaju tri distributera: Tisak d.d., Slobodna Dalmacija – Trgovina d.o.o. i Glas Istre d.o.o. Navedeni prihodi su značajni, ali

manji od onih ostvarenih trgovinom tiskom na veliko. Distri-Press d.o.o. kao stranka u postupku, čiji se Sporazum s poduzetnikom Tisak d.d. ocjenjuje, nema vlastitu maloprodajnu mrežu, te temeljem toga niti ne ostvaruje prihode iz tog izvora.

Tablica 1.: Udjeli izvora prihoda od trgovine tiskom u ukupnom prihodu ostvarenom od trgovine tiskom u 2004. godini po distributerima

IZVOR PRIHODA	TISAK d.d. %	DISTRI-PRESS d.o.o. %	SLOBODNA DALMACIJA d.o.o. %	NOVI LIST d.d. %	GLAS ISTRE d.o.o. %	GLAS SLAVONIJE d. d. %
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
TRGOVINA NA VELIKO	55-60	95-100	50-55	90-95	65-70	55-60
TRGOVINA NA MALO	40-45	0	40-45	0	30-35	0,00
PRETPLATA, KOLPORTAŽA I DR.	<1	<1	<1	5-10	<1	40-45
UKUPNO:	100	0	100	100	100	100

Izvor: dopisi poduzetnika-distributera iz srpnja i kolovoza 2005. godine

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Kao što se vidi iz podataka iz tablice 1. udio prihoda ostvarenog od trgovine tiskom na veliko kod svih distributera je pretežit u odnosu na ostala dva izvora, te iznosi kod svakog pojedinačno preko 50 posto.

Prema odredbi članka 5. Uredbe o mjerodavnom tržištu, mjerodavno tržište u proizvodnom smislu obuhvaća sve proizvode za koje potrošači smatraju da su međusobno zamjenjivi s obzirom na njihove bitne značajke, cijenu ili način uporabe. Budući da u konkretnom slučaju oba poduzetnika pružaju usluge distribucije tiska od nakladnika do maloprodajnih objekata kao mjerodavno tržište u proizvodnom smislu utvrđeno je tržište distribucije tiska na veliko.

Članak 6. stavak 1. Uredbe o mjerodavnom tržištu propisuje da mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu obuhvaća cjelokupan ili dio teritorija Republike Hrvatske, na kojem se tržišni takmaci natječu u prodaji i/ili nabavi proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uvjetima koji to tržište bitno razlikuje od susjednih tržišta. U konkretnom slučaju, poduzetnici Tisak d.d. i Distri-Press d.o.o. obavljaju djelatnost distribucije tiska na veliko na cijelom području Republike Hrvatske. Slijedom toga, kao mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu, utvrđeno je područje Republike Hrvatske.

I.4. Struktura tržišta i položaj sudionika na tržištu

Analizom strukture mjerodavnog tržišta prema kriteriju ostvarenih prihoda od trgovine tiskom na veliko u razdoblju 2000. do 2004. godine, utvrđeno je da su na mjerodavnom tržištu poduzetnici Tisak d.d. i Distri-Press d.o.o. dva najznačajnija sudionika tog tržišta, dok ostali poduzetnici samostalno ostvaruju tom djelatnošću manje od 10 posto ukupne vrijednosti mjerodavnog tržišta. Navedeni podatak ukazuje kako je po broju tržišnih takmaca i njihovom značaju tržište relativno loše strukturirano.

Tržišni udjel se, sukladno članku 13. Uredbe o mjerodavnom tržištu, za svakog od poduzetnika koji djeluje na mjerodavnom tržištu izračunava na temelju njihovih tržišnih udjela u prodaji mjerodavnog proizvoda na mjerodavnom tržištu u određenom razdoblju, koje su utvrđuje, u pravilu, godišnje, a po potrebi se može utvrditi i duže ili kraće razdoblje.

U konkretnom slučaju, tržišni udjeli izračunati su temeljem prihoda poduzetnika od prodaje tiska na veliko za razdoblje trajanja Sporazuma, odnosno za razdoblje od 2000. do 2004. godine. Tržišni udjel poduzetnika Tisak d.d. bilježi trend postepenog pada, dok tržišni udjel poduzetnika Distri Press d.o.o. bilježi trend postepenog rasta, a zajednički tržišni udjel poduzetnika Distri-Press d.o.o. i poduzetnika Tisak d.d. kretao se stabilno, odnosno tijekom promatranih pet godina uvijek u rasponu [75-80 posto] kako je navedeno u tablici 2.

Tablica 2.: Struktura mjerodavnog tržišta temeljem prihoda od trgovine tiskom na veliko šest vodećih distributera u Republici Hrvatskoj i njihovi tržišni udjeli u razdoblju 2000. - 2004. godine

Redni broj	Naziv poduzetnika-distributera, sjedište	Tržišni udjel, u % (2000.)	Tržišni udjel, u % (2001.)	Tržišni udjel, u % (2002.)	Tržišni udjel, u % (2003.)	Tržišni udjel, u % (2004.)
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	Tisak d.d., Zagreb	55-60	55-60	50-55	45-50	45-50
2.	Distri-press d.o.o., Zagreb	20-25	20-25	20-25	25-30	30-35
3.	Slobodna Dalmacija-Trgovina d.o.o., Split	5-10	5-10	5-10	5-10	5-10
4.	Novi list-Novinsko nakladničko d.d., Rijeka	5-10	5-10	5-10	5-10	5-10
5.	Glas Slavonije d.d., Osijek	0	0	0	<1	<1
6.	Glas Istre d.o.o., Pula	<5	<5	<5	<5	<5
	Ukupno:	100	100	100	100	100

Izvor: podaci iz predmeta Distri-press d.o.o., Zagreb / Ivan Granić, Zagreb, Europapress holding d.o.o., Zagreb, Veltrade d.o.o., Zagreb i Adris grupa d.d., Rovinj (Klasa: UP/I-030-02/2004-01/17) i dopisi poduzetnika-distributera iz srpnja i kolovoza 2005. godine

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Herfindhal-Hirschmanov indeks (HHI) je najčešće korišteno mjerilo (indeks) tržišne koncentracije koje služi za određivanje omjera između ukupnog broja i relativne veličine poduzetnika koji djeluju na nekom tržištu izraženog u postotku njihova tržišnog udjela. HHI pokazuje tijekom cijelog promatranog razdoblja (2000. do 2004.) kako je tržište visoko koncentrirano, budući da je vrijednost indeksa daleko iznad 1800, što je vrijednost koja označava gornju granicu do koje se tržište može okarakterizirati kao umjereno koncentrirano.

Tablica 3.: Pokazatelji koncentracije tržišta distribucije tiska na veliko na teritoriju Republike Hrvatske u razdoblju 2000. - 2004. godine

GODINA	CR2	CR4	HHI
1.	2.	3.	4.
2000.	80-85	95-100	4122
2001.	80-85	95-100	3919
2002.	75-80	95-100	3750
2003.	75-80	95-100	3251
2004.	75-80	90-95	3447

Izvor: podaci iz predmeta Distri-press d.o.o., Zagreb / Ivan Granić, Zagreb, Europapress holding d.o.o., Zagreb, Veltrade d.o.o., Zagreb i Adris grupa d.d., Rovinj (Klasa: UP/I-030-02/2004-01/17) i dopisi poduzetnika-distributera iz srpnja i kolovoza 2005. godine

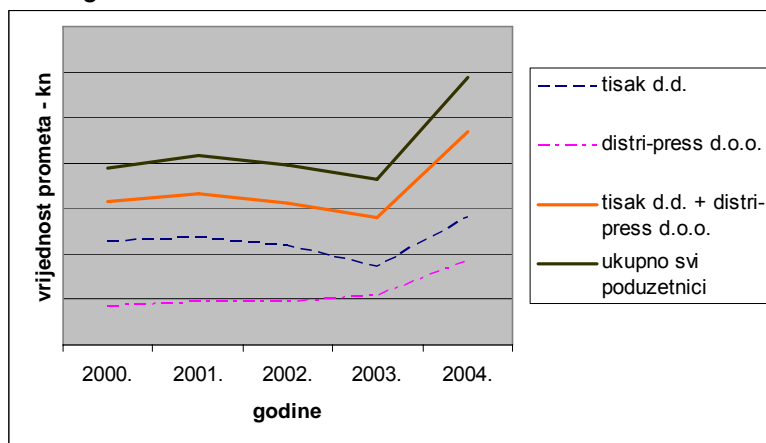
Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Omjer tržišne koncentracije (CR2), koncentracijska stopa, uz HHI uobičajeno je mjerilo tržišne koncentracije kojim se prikazuje ukupni (zajednički) tržišni udjel dvaju ili više najvećih poduzetnika koji djeluju na nekom tržištu. Pokazatelj koncentracije CR2 predstavlja postotak tržišnog udjela dva najveća poduzetnika na mjerodavnom tržištu, te CR2 za 2004. godinu pokazuje kako poduzetnici Tisak d.d. i Distri-Press d.o.o. zajedno imaju [75-80 posto] posto tržišnog udjela.

Sukladno članku 15., stavku 1. ZZTN, poduzetnik je u vladajućem položaju ako se zbog svoje tržišne snage može ponašati na mjerodavnom tržištu u značajnoj mjeri neovisno od svojih stvarnih ili mogućih konkurenata, potrošača, kupaca ili dobavljača, i to naročito ako nema konkurenata na mjerodavnom tržištu, i/ili ima stvarnu tržišnu snagu na mjerodavnom tržištu u odnosu na stvarne ili moguće konkurente. U smislu članka 15. stavka 3. ZZTN. pretpostavlja se da je u vladajućem položaju poduzetnik koji ima više od 40 posto udjela na mjerodavnom tržištu. Utvrđeno je da se poduzetnik Tisak d.d. nalazi u vladajućem položaju, budući da mu tržišni udjel na mjerodavnom tržištu iznosi više od 40 posto, konkretno [45-50 posto] u 2004. godini, te tijekom svih pet promatranih godina iznosi preko 40 posto. Sukladno članku 15., stavku 4. ZZTN pretpostavlja se da se tri ili manje poduzetnika nalaze u vladajućem položaju kada imaju zajednički tržišni udjel na mjerodavnom tržištu u iznosu više od 60 posto. S obzirom na činjenicu da Distri-Press d.o.o. i Tisak d.d. imaju zajednički tržišni udio u iznosu od [75-85 posto], te međusobno značajno ne konkuriraju na mjerodavnom tržištu, uslijed svog visokog vladajućeg položaja mogu se u potpunosti neovisno ponašati od sadašnjih i budućih konkurenata te izravno određivati stanje na mjerodavnom tržištu.

Trendovi na mjerodavnom tržištu koristan su pokazatelj za ocjenu mogućih pozitivnih i/ili negativnih učinaka provedbe sporazuma na tržišno natjecanje te je stoga analiziran trend s obzirom na promet ostvaren od trgovine na veliko tiskom od strane šest distributera koji djeluju na mjerodavnom tržištu.

Grafikon 1.: Usporedba ostvarenog prometa od distribucije tiska na veliko svih šest poduzetnika koji djeluju na mjerodavnom tržištu, zajedničkog prometa poduzetnika Distri-Press d.o.o. i Tisak d.d., pojedinačnih prometa poduzetnika Tisak d.d. i poduzetnika Distri-Press d.o.o. ostvarenih na mjerodavnom tržištu u razdoblju 2000. - 2004. godine.

Izvor: podaci iz predmeta Distri-Press d.o.o., Zagreb / Ivan Granić, Zagreb, Europapress holding d.o.o., Zagreb, Veltrade d.o.o., Zagreb i Adris grupa d.d., Rovinj (Klasa: UP/I-030-02/2004-01/17) i dopisi poduzetnika-distributera iz srpnja i kolovoza 2005. godine.

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja.

Promatrajući trend promjena prometa od trgovine na veliko tiskom svih distributera i onog zajedničkog Tiska d.d. i Distri-Pressa d.o.o., može se uočiti kako su krivulje na prikazanom grafikonu gotovo identičnog smjera tijekom promatranih pet godina. Iz navedenog proizlazi kako Tisak d.d. i Distri-Press d.o.o. usklađeno djeluju što im omogućuje ostvarivanje prevladavajućeg utjecaja na ukupna kretanja na mjerodavnom tržištu, a time i stvaranje i održavanje zajedničkog vladajućeg položaja kroz cijelo vrijeme nakon sklapanja predmetnog Sporazuma.

I.5. Sporazum pod nazivom: Dogovor radi osiguranja uvjeta za unapređenje prodaje tiska, duhanskih proizvoda i robe široke potrošnje koja se uobičajeno prodaje na kioscima (u daljnjem tekstu: Sporazum)

Uvidom u predmetni Sporazum utvrđeno je da je u konkretnom slučaju riječ o vrsti horizontalnog sporazuma, i to sporazuma o suradnji sklopljenog 18. travnja 2000. između tržišnih takmaca, poduzetnika Tisak d.d. i Distri-Press d.o.o., na neodređeno vrijeme. Sukladno odredbi članka 3. Uredbe o skupnom izuzeću sporazuma između poduzetnika koji djeluju na istoj razini proizvodnje odnosno distribucije («Narodne novine», broj 158/04, dalje: Uredba o horizontalnim sporazumima) horizontalni sporazumi su sporazumi sklopljeni između dva ili više neovisnih poduzetnika koji u svrhu tog sporazuma djeluju na istoj razini proizvodnje odnosno distribucije. Prema članku 3. stavku 8. rečene Uredbe poduzetnik-konkurent je poduzetnik koji djeluje na istom mjerodavnom tržištu kao stvarni ili potencijalni tržišni takmac.

Prema Obavijesti Europske komisije- Uputi o primjeni članka 81. Ugovora o osnivanju Europske zajednice na sporazume o horizontalnoj suradnji, od 6. siječnja 2001. (dalje: Uputa EK o horizontalnoj suradnji), suradnja je horizontalne prirode kada je do nje došlo sporazumom ili usklađenim djelovanjem između poduzetnika koji djeluju na istoj razini tržišta, najčešće između konkurenata. Navedeni sporazumi o horizontalnoj suradnji smatraju se zabranjenim sporazumima kada suradnja služi kao sredstvo za funkcioniranje prikriivenog kartela, tj. služi ugovaranju inače zabranjenog dogovora o cijenama, ograničavanju proizvodnje ili podjeli tržišta.

Agencija je nakon izvršenog uvida u predmetni Sporazum, utvrdila točke 1., 2., 4., 5. i 7. Sporazuma spornim odredbama koje sadrže obilježja koja upućuju na teška ograničenja tržišnog natjecanja zabranjena člankom 9. stavkom 1. ZZTN.

Naime, sukladno članku 9. stavku 1. ZZTN, zabranjeni su sporazumi između poduzetnika, ugovori, pojedine odredbe ugovora, izričiti ili prešutni dogovori, usklađeno djelovanje, odluke udruženja poduzetnika koji kao cilj ili posljedicu imaju sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu, a naročito oni kojima se izravno ili neizravno utvrđuju kupovne ili prodajne cijene, i drugi trgovinski uvjeti, ograničava ili nadzire proizvodnja, tržišta, tehnološki razvoj ili ulaganje, dijele tržišta ili izvori nabave, primijenjuju nejednaki uvjeti na istovrsne poslove s različitim poduzetnicima, te uvjetuje sklapanje ugovora prihvaćanjem od drugih ugovornih strana dodatnih obveza, koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u vezi s predmetom tih ugovora.

U svezi spornih odredbi Sporazuma, osobito s obzirom na učinak koje su proizvodile na tržištu, poduzetnici Tisak d.d. i Distri Press d.o.o. pisano su se očitovali Agenciji.

U pisanom očitovanju zaprimljenom u Agenciji 17. svibnja 2005., poduzetnik Tisak d.d., u bitnome, je ponovno istaknuo da je predmetni Sporazum sklopljen u vrijeme stečajnog postupka, te da su zaključenjem stečajnog postupka prestali važiti svi prethodno sklopljeni sporazumi, a poduzetnik Tisak d.d. sklopio je nove ugovore sa svim poslovnim partnerima. Prestanak predmetnog Sporazuma nije utvrđen u pisanom obliku, jer se pisani ugovori mogu raskinuti i usmenom izjavom ili konkludentnim radnjama.

U svezi s pojedinim spornim odredabama poduzetnik Tisak d.d. naveo je kako slijedi:

-Točka 1. Sporazuma odnosi se na potrebu dogovora i suradnje između dva distributera isključivo u području rokova distribucije, što je od iznimnog značaja u poslovnoj praksi svih sudionika u procesu proizvodnje i distribucije tiskovina.

S obzirom na navedeno, namjera navedene odredbe bila je osigurati da svi distributeri preuzimaju tiskovine istovremeno;

-Točka 2. na općenit način definira da će se prodajna mjesta opskrbljivati redovito, te ne predstavlja geografsku podjelu tržišta. Navodi se da je pristup tržištu potpuno otvoren, pa tako svaki trgovac koji želi prodavati tiskovine može sklopiti ugovor u poslovnicu poduzetnika Tisak d.d. neovisno od toga gdje se trgovina nalazi;

-Točka 4. definira preporučljiv najniži rabat trgovcima od 10 posto uz mogućnost odobravanja i većeg rabata. Navedeni rabat od 10 posto smatra se visokim rabatom u trgovini, pa je stoga rabat u predmetnom Sporazumu utvrđen kao najniži rabat. Ovakvom odredbom omogućuje se svakom trgovcu ulazak na tržište s najnižim rabatom od barem 10 posto;

-Točka 5. Sporazuma ne predstavlja ograničenje tržišnog natjecanja, niti podjelu tržišta. Kolporteri sklapaju ugovore direktno sa nakladnicima, a raspored stajanja utvrđuje se odlukama jedinice lokalne samouprave kako bi se postigla ravnomjerna rasprostranjenost. Posebno je istaknuto kako poduzetnici Tisak d.d. i Distri-Press d.o.o. imaju problema sa kolporterima koji običavaju stajati u blizini kioska, a suprotno odluci o raspodjeli prodajnih mjesta za prodaju tiskovina. Iz navedenog razloga, predmetnom odredbom pokušao se postići dogovor s kolporterima da se pridržavaju utvrđenih lokacija.

U svezi zahtjeva Agencije da se pisano očituje o tome jesu li navedenom Sporazumu pristupili drugi poduzetnici, Tisak d.d. navodi da niti jedan drugi poduzetnik nije Sporazumu pristupio, jer se isti nije niti primjenjivao.

U privitku pisanog očitovanja je dostavljena zajednička odluka poduzetnika Tisak d.d. i Distri-Press d.o.o., od 1. prosinca 2004., kojom se utvrđuje činjenično stanje u svezi predmetnog Sporazuma, uz napomenu da je ista donesena tek nakon traženja Agencije za dostavom pisanog očitovanja o valjanosti Sporazuma. Na kraju je poduzetnik Tisak d.d. istaknuo kako predmetni Sporazum nije moguće utvrditi ništavim jer navedeni Sporazum nije nikada stupio na snagu niti proizvodio učinke, a u svezi eventualnog prekršajnog postupka istaknuo prigovor zastare.

U pisanom očitovanju od 17. svibnja 2005., poduzetnik Distri-Press d.o.o. je ponovno naveo kako je sporni Sporazum nevažeći od dana okončanja stečajnog postupka nad poduzetnikom Tisak d.d. jer je dovršetkom stečajnog postupka nestala svrha zbog koje je isti sklopljen, a ta je korektno postupanje s konkurentom koji se tada našao u stečaju.

Prema mišljenju poduzetnika Distri-Press d.o.o., rečeni Sporazum je formalno prestao važiti 4. siječnja 2002., donošenjem rješenja o završetku stečajnog postupka poduzetnika Tisak d.d.

Prema navodu poduzetnika Distri-Press d.o.o., Sporazum nije primjenjivan, te se u tom smislu uprave navedena dva poduzetnika nisu više nikada sastajale i raspravljale provedbu predmetnog Sporazuma. U prilog navedene tvrdnje, Distri-Press d.o.o. je istaknuo kako postoji veliki broj komisionara koji su promijenili distributera, te umjesto usluga distribucije poduzetnika Distri-Press d.o.o. počeli koristiti usluge poduzetnika Tisak d.d. i obrnuto. Rečeni poduzetnik također je ponovno istaknuo kako su rabati koji se odobravaju komisionarima za 2-3 posto veći nego rabati koje odobrava Tisak d.d.

U svezi spornih odredbi Sporazuma poduzetnik Distri-Press d.o.o. istaknuo je kako slijedi:

-Točka 1. Sporazuma nije uključivala obavijest o promjenama cijena, već se razmjena informacija odnosila na načine i rokove preuzimanja tiska u tiskarama, te način i vrijeme otpreme tiska na maloprodajna mjesta. U djelatnosti distribucije dnevnog tiska, navedeno je od posebne važnosti kako bi svi distributeri imali jednake uvjete načina i rokova preuzimanja tiska, te kako bi prodajna mjesta komisionara na vrijeme dobila dnevni tisak. Uslijed toga postoji i dogovor između nakladnika, te distributera Tisak d.d. i Distri-Press d.o.o. da u slučaju kašnjenja svaki distributer dobiva po jednu paletu tiska naizmjenično;

-Točka 2. Sporazuma nije u vezi s tržišnim natjecanjem između distributera, već se odnosi na tržišno natjecanje maloprodajnih mjesta. Distributeri vode računa o ravnomjernoj pokrivenosti tržišta čak i na mjestima koja za njih predstavljaju gubitak u poslovanju. Iz tog razloga Sporazumom je bilo uređeno da će nove poduzetnike na tržištu potpisnici Sporazuma upoznati s iskustvom pokrivanja tržišta maloprodajnom mrežom prilikom ugovaranja poslovne suradnje. Međutim, navedeno nije značilo da novi poduzetnici ne smiju otvarati maloprodajna mjesta u razmaku od 10 metara. Stoga je rečenom odredbom i propisano da nepostupanje po sugestiji neće imati štetnih posljedica za ugovorne strane;

-Točka 4. Sporazuma nije se izravno ili neizravno uređivao rabat komisionarima osim u dijelu kojim je određeno da ni jednom komisionaru rabat neće biti manji od 10 posto. Ovakvo ugovaranje rabata tržišnih takmaca ne predstavlja ograničenje tržišnog natjecanja. Svrha ugovaranja ove odredbe bila je osigurati opstojnost izdavača putem zajamčene donje granice rabata, a s obzirom na važnost distribucije tiska sa stajališta posebnog javnog interesa. Navedenom odredbom se željelo zaštititi komisionare na način da tržišno natjecanje između distributera ne bude vođeno na štetu komisionara;

-Točka 5. Sporazuma obrazložena je namjerom dogovora s kolporterima da na tržištu maloprodaje tiska kolporter i također imaju svoja prodajna mjesta, ali da poštuju lokacije dodijeljene im od strane jedinice lokalne uprave ili od strane izdavača. Slijedom toga, poduzetnik Distri-Press d.o.o. smatra da je netočan navod iz zaključka Agencije od 6. svibnja 2005. prema kojemu, poduzetnici Tisak d.d. i Distri-Press d.o.o. nisu željeli novi distribucijski kanal. U nastavku je dodao da rezultati poslovanja i promjene u udjelu na tržištu distribucije tiska dokazuju da su navedeni poduzetnici tržišni takmaci.

Poduzetnik Distri-Press d.o.o. na kraju rečenog pisanog očitovanja dao je pojašnjenja vezana uz mjerodavno tržište u predmetnom postupku. U tom smislu obrazložio je kako

se poduzetnik Distri-Press d.o.o. bavi samo veleprodajom tiska i tiskom opskrbljuje maloprodajna mjesta, dok sam ne posjeduje vlastita maloprodajna mjesta. Za razliku od toga, poduzetnik Tisak d.d. ima razgranatu vlastitu maloprodajnu mrežu pa tiskom i opskrbljuje u prvom redu vlastite kioske.

U svezi s tim istaknuo je da ukoliko se navodna povreda tržišnog natjecanja odnosi na tržište veleprodaje tiska, ne postoji ni jedna odredba u Sporazumu koja bi negirala da su rečeni poduzetnici tržišni takmaci. Na tržištu maloprodaje, rečeni poduzetnici nisu tržišni takmaci jer na navedenom tržištu Distri-Press d.o.o. uopće ne djeluje, niti posredno, a sadržajem Sporazuma samo se željelo zaštititi maloprodaju savjetima i zajamčenom donjom granicom rabata.

Rečeni poduzetnik potvrđuje da nije bilo ponuđeno niti jednom poduzetniku da pristupi predmetnom Sporazumu jer isti nije nikada bio u primjeni. Na kraju je poduzetnik Distri-Press d.o.o. istaknuo prigovor zastare u svezi mogućnosti pokretanja prekršajnog postupka protiv poduzetnika koji se sklopili navedeni Sporazum.

Agencija je u svrhu cjelovitog prikupljanja relevantnih podataka u predmetnom postupku temeljem članka 48. stavka 1. točke 3. ZZTN i od drugih distributera i nakladnika dopisom od 17. svibnja 2005. zatražila podatke i pisana očitovanja.

U pisanom očitovanju poduzetnika Vjesnik d.d., izdavača dnevnika «Vjesnik» zaprimljenom u Agenciji 1. lipnja 2005., istaknuto je da u razdoblju od 2000. do 2005. godine isti nije mijenjao distributere uz napomenu da navedeni nakladnik koristi usluge poduzetnika Distri-Press d.o.o. i poduzetnika Tisak d.d.

Poduzetnik Slobodna Dalmacija d.d. u podnesku od 3. lipnja 2005. očitovao se kako u razdoblju od 2000. do 2005. nije promijenio distributera, te da koristi usluge distributera Slobodna Dalmacija-Trgovina d.o.o. Split, Distri-Press d.o.o., Zagreb, Tim Press d.o.o., Split i Eko-vet d.o.o., Zagreb. Sa poduzetnikom Tisak d.d., Zagreb nema izravno uređene poslovne odnose, već samo neposredno putem ovlaštenog distributera Slobodna Dalmacija-Trgovina d.o.o. Split.

Poduzetnik Europapress holding d.o.o. Zagreb (dalje:EPH), nakladnik dnevnika «Jutarnji list», i velikog broja tjednika, te udjelničar u poduzetniku Distri-Press d.o.o. i dioničar u poduzetniku Tisak d.d., u pisanom očitovanju od 8. lipnja 2005. u svezi Sporazuma koji je predmet ocjene ovoga postupka, obrazložio je kako mu je poznato da su poduzetnici Tisak d.d. i Distri-Press d.o.o. sklopili predmetni Sporazum u vrijeme kada je poduzetnik Tisak d.d. bio u stečaju, te da je isti prestao važiti u trenutku okončanja stečajnog postupka. Rečeni poduzetnik istaknuo je da u svojstvu udjelničara odnosno dioničara u navedenim poduzetnicima, nema saznanja o postojanju bilo kakvog dogovora o poslovnoj suradnji ili usklađenog djelovanja među istima. U svezi s korištenjem usluge dsitributera, EPH koristi usluge spomenutih distributera, poduzetnika Tisak d.d. i Distri-Press d.o.o., te u proteklih pet godina nije mijenjao distributere.

U podnesku dostavljenom Agenciji 9. lipnja 2005. poduzetnik Novi List d.d., Rijeka, nakladnik i lokalni distributer dnevnika «Novi list», očitovao se o tome da se poduzetnici Tisak d.d. i Distri-Press d.o.o. nalaze u vladajućem položaju na tržištu distribucije tiska (maloprodaje i veleprodaje tiska), te da navedenim položajem narušavaju i ograničavaju tržišno natjecanje na nacionalnom području, a u manjoj mjeri i na regionalnom području. Poduzetnik Novi List d.d. također je istaknuo da prema njegovom mišljenju postoji usklađeno djelovanje među navedenim poduzetnicima uslijed čega među njima gotovo

da ne postoji tržišno natjecanje. Zbog opisanog postupanja, nakladnici, ukoliko žele distribuirati tiskovine na nacionalnoj, i djelomično na regionalno razini, to mogu učiniti samo preko poduzetnika Tisak d.d i Distri-Press d.o.o. koji posluju pod identičnim uvjetima koje sami dogovorno utvrđuju što potvrđuje i njihov vladajući položaj na tržištu.

Poduzetnik Glas Istre d.o.o., nakladnik i lokalni distributer dnevnika «Glas Istre» u pisanom očitovanju od 10. lipnja 2005. naglasio je kako je sporni Sporazum, rezultat jednake vlasničke strukture poduzetnika Tisak d.d. i Distri-Press d.o.o., te da postoji usklađeno djelovanje rečenih poduzetnika na tržištu distribucije tiska. Prema navodu poduzetnika Glas Istre d.o.o., poduzetnici-potpisnici Sporazuma, tržišno se natječu samo na papiru, dok u praksi dijele poslove u distribuciji tiska i time izbjegavaju dupliranje poslova u distribuciji (npr. prijevoza), te smanjuju svoje troškove što drugi distributeri nisu u mogućnosti učiniti.

Podneskom od 13. lipnja 2005. poduzetnik Večernji list d.d. potvrdio je da koristi usluge distribucije dnevnika «Večernji list» od poduzetnika Tisak d.d. i Distri-Press d.o.o., te da u razdoblju od 2000. do 2005. godine nije mijenjao distributere.

U svrhu pružanja mogućnosti strankama da se izjasne o činjenicama i okolnostima koje su od važnosti za donošenje rješenja, sukladno odredbi članka 54. ZZTN, održana je 9. studenoga 2005. usmena rasprava, te 23. studenoga 2005. nastavak iste, čime je dokazni postupak u ovom predmetu okončan. Stranke su u bitnome izjavile, da ostaju kod svih svojih navoda iznijetih tijekom ovog postupka.

Provedenom pravnom i ekonomskom analizom Sporazuma, Agencija je utvrdila da isti predstavlja zabranjeni sporazum u smislu članka 9. stavka 1. ZZTN i to kako slijedi:

-Točka 1. Sporazuma glasi: «Polazeći od toga da je opskrba tržišta tiskom na način i u rokovima ugovorenima s izdavačim od posebnog interesa cjelokupne javnosti, stranke se obvezuje obaviještavati o svim pitanjima važnima za pravovremeno i uredno obavljanje poslova distribucije novina, te surađivati u dobroj vjeri, na dobrobit izdavača.»

Navedena odredba sadrži obostranu obvezu stranaka da se obaviještavaju o svim pitanjima relevantnim za pravovremeno i uredno obavljanje poslova distribucije novina.

Sa stajališta zaštite tržišnog natjecanja, međusobna obveza tržišnih takmaca o razmjeni obavijesti vezano uz različite segmente njihove poslovne aktivnosti upućuje na postojanje koluzije.

Koluzija je izričiti ili prešutni sporazum između dvaju ili više poduzetnika, izravnih tržišnih takmaca čiji je cilj ili mogući učinak zapreka pristupu tržištu ili isključivanje s tržišta tržišnih takmaca koji nisu sudionici sporazuma. Predmet takvog sporazuma predstavlja teško ograničenje tržišnog natjecanja, koje ima za posljedicu stavljanje drugih konkurenata u nepovoljniji položaj na tržištu.

U teoriji prava konkurencije smatra se da svaki kontakt između konkurenata u svezi s njihovim poslovnim aktivnostima i ponašanjem na tržištu kao npr. utvrđivanje cijena, podjela tržišta, podjela potrošača (kupaca), utvrđivanje obujma prodaje, samo po sebi predstavlja rizik za tržišno natjecanje. Razmjena informacija među konkurentima ograničava tržišno natjecanje na dva načina. Prvo, prema drugim konkurentima koji ne sudjeluju u razmjeni informacija, stavljanjem istih u nepovoljniji položaj i stvaranjem

većih zapreka pristupu tržištu. Drugo, ograničavanjem tržišnog natjecanja između konkurenata koji razmjenjuju informacije jer njihova suradnja ima za posljedicu nedostatak aktivnog tržišnog natjecanja. Nadalje, pri utvrđivanju relevantnosti razmjene informacija između konkurenata, relevantan je broj sudionika na tržištu, konkurenata, te njihov zajednički udjel na tržištu. U visoko koncentriranom tržištu, razmjena informacija između konkurenata osobito je ograničavajuća za tržišno natjecanje.

Iz navedene ekonomske analize strukture mjerodavnog tržišta, pod točkom I. 4. obrazloženja ovoga rješenja (tablica 2) proizlazi da je riječ o visoko koncentriranom i loše strukturiranom mjerodavnom tržištu. Iz iste analize također je nesporno utvrđeno da poduzetnici Tisak d.d. i Distri-Press d.o.o. imaju zajednički vladajući položaj sa malim brojem tržišnih takmaca, čiji je udio neznatan u odnosu na udio navedenih poduzetnika.

Nadalje, iz pisanih očitovanja poduzetnika Distri-Press d.o.o. od 12. studenog 2004. i 17. svibnja 2005. proizlazi da cilj navedene odredbe nije bilo samo uredno obavljanje distribucije tiska. Naime, u rečenim očitovanjima istaknuto je kako su rabati koji se odobravaju komisionarima za 2-3 posto veći nego rabati koje odobrava njegov konkurent Tisak d.d. Navedeno saznanje o rabatima glavnog konkurenta, također upućuje na zabranjenu razmjenu informacija i dogovore o cijenama. Također u podnesku od 17. svibnja 2005. isti poduzetnik navodi kako se uprave navedena dva poduzetnika nisu više nikada sastajale i raspravljale provedbu Sporazuma. Iz navedenog proizlazi da su se uprave (odnosno stečajni upravitelj u slučaju poduzetnika Tisak d.d.) ovih poduzetnika najmanje za vrijeme trajanja stečaja sastajale i razmjenjivale informacije temeljem navedenog Sporazuma.

Iz svega navedenog proizlazi da je odredba točke 1. Sporazuma zabranjena u smislu članku 9. stavka 1. točke 1. ZZTN jer ista omogućuje izričiti dogovor između tržišnih takmaca vezan uz obavljanje distribucije tiska, koji za cilj ima sprječavanje, ograničavanje i narušavanje tržišnog natjecanja.

-Točka 2. Sporazuma glasi: » Stranke će sve kioske i trgovine mješovitom robom, kao i druga prodajna mjesta primjerena prodaji tiska, redovno, pravovremeno i pod jednakim uvjetima opskrbljivati robom, a radi urednog poslovanja svakog prodajnog mjesta ugovornim će strankama sugerirati da nova prodajna mjesta ne otvaraju u blizini postojećih. Nepostupanje po sugestiji ne može imati štetnih posljedica za ugovorne stranke»

Ovakva odredba upućuje na ograničavanje tržišnog natjecanja podjelom tržišta.

Članak 9. stavak 1. točka 3. ZZTN izričito propisuje da su zabranjeni sporazumi između poduzetnika koji kao cilj ili posljedicu imaju sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu, a naročito oni kojima se dijele tržišta ili izvori nabave.

U konkretnom slučaju, odredbom točke 2. Sporazuma, tržišni takmaci koji se nalaze u vladajućem položaju zajednički preporučuju komisionarima gdje će otvarati prodajna mjesta. Sa stajališta tržišnog natjecanja, navedenom odredbom Sporazuma ugovorne strane neizravno dijele tržište i neizravno utječu na poslovanje poduzetnika u maloprodaji na način da se oni ograničeno natječu sa maloprodajnim mjestima poduzetnika Tisak d.d. i time pogoduju navedenom poduzetniku koji ima svoja maloprodajna mjesta. Nesporno je da na tržištu distribucije tiska, distributeri vode računa

o pokrivenosti tržišta. Međutim, zajedničko dogovaranje i sugeriranje raspodjele prodajnih mjesta, od strane dva najveća tržišna takmaca koji se nalaze u zajedničkom vladajućem položaju na mjerodavnom tržištu, i od kojih jedan ima razgranatu maloprodajnu mrežu predstavlja zabranjenu podjelu tržišta. Budući da stranke nisu dostavile Agenciji dokaze o promjeni distributera od strane velikog broja komisionara, te da iz podnesaka zaprimljenih od nakladnika proizlazi da većina velikih nakladnika nije mijenjala distributere, navedeno također dokazuje da je cilj odredbe o podjeli tržišta bio ostvaren.

-Točka 4. Sporazuma glasi: «Radi unapređenja prodaje tiska stranke će komisionarima s većim prometom i manjom remitendom odobravati veći rabat, ali se obvezuju da ni jednom komisionaru rabat neće biti manji od 10 posto.»

Navedena odredba utvrđuje rabate na način da stranke Sporazuma zajednički dogovaraju kako će komisionarima s većim prometom i manjom remitendom odobravati veći rabat uz međusobnu obvezu da ni jednom komisionaru neće rabat biti manji od 10 posto. Uzimajući u obzir da je Sporazum sklopljen između tržišnih takmaca sa velikom tržišnom snagom i koji zajedno dogovaraju rabate komisionarima, takav sadržaj odredbe predstavlja usklađeno djelovanje izravnim ili neizravnim utvrđivanjem trgovinskih uvjeta. Navedeno u smislu članka 9. stavaka 1. točke 1. ZZTN predstavlja teško ograničenje tržišnog natjecanja. Naime, u situaciji učinkovitog tržišnog natjecanja, svaki poduzetnik pojedinačno dogovara rabate izravno sa komisionarima. Zajednički dogovor glavnih tržišnih takmaca temeljem kojega zajednički nastupaju prema kupcu odnosno komisionaru i zajednički određuju minimalni rabat, predstavlja teško ograničenje tržišnog natjecanja.

-Točka 5. Sporazuma glasi: «Stranke će s društvima koja se bave prodajom tiska u kolportazi nastojati dogovoriti da kolporter ne prodaju tisak u neposrednoj blizini postojećih prodajnih mjesta.»

Točka 5. zajedno sa točkom 2. Sporazuma sadrži odredbu koja za posljedicu ima podjelu tržišta. Navedena odredba utvrđuje namjeru dogovora poduzetnika Tisak d.d. i Distri-Press d.o.o. sa kolporterima o tome da oni ne prodaju tisak u blizini postojećih prodajnih mjesta. Polazeći od činjenice da navedeno zajednički dogovaraju tržišni takmaci u vladajućem položaju na mjerodavnom tržištu, proizlazi da je namjera navedene odredbe ograničavanje tržišnog natjecanja podjelom tržišta i teritorijalnom zaštitom prodajnih mjesta poduzetnika Tisak d.d.

Budući da je temeljem provedene ekonomske analize utvrđeno da je na cjelokupnom tržištu distribucije tiska, kolportaza zastupljena u neznatnom postotku za cijelo razdoblje trajanja Sporazuma (točka I. 3. obrazloženja ovoga rješenja, navedeno u tablici 1), pobijena je tvrdnja poduzetnika Distri-Press d.o.o. da navedena vrsta prodaje tiska ugrožava prodaju u tzv. čvrstim objektima, te iz navedenog ne proizlazi gospodarska opravdanost ugovaranja navedene odredbe. Također i poduzetnik Tisak d.d. u pisanom je očitovanju od 17. svibnja 2005. naveo kako lokacije prodajnih mjesta utvrđuje jedinica lokalne samouprave, te kako su usprkos toj činjenici i činjenici koliko je neznatan udio kolportera u distribuciji tiska, ipak navedeni poduzetnici pokušali postići dogovor koji pogoduje isključivo istima.

Slijedom toga, učinak ove odredbe zajedno s odredbom točke 2. Sporazuma upućuje na namjeru ograničavanja tržišnog natjecanja podjelom tržišta i to dogovorom između dva

najveća konkurenta u vladajućem položaju na mjerodavnom tržištu sa kolporterima (kao posebnoj vrsti distributera) o raspodjeli prodajnih mjesta.

Sporazumi kojima se na taj način dijeli tržište izričito su zabranjeni odredbom članka 9. stavka 1. točke 3. ZZTN.

-Točka 7. Sporazuma glasi: « Kako je istovremena isporuka tiska distributerima, kao i istovremena dostava tiska na prodajna mjesta interes obje stranke, stranke se obvezuju da s izdavačima neće ugovarati uvjete isporuke kojima se preferira/diskriminira neka stranka.»

Navedena odredba također predstavlja jedno od teških ograničenja tržišnog natjecanja. Iz sadržaja odredbe nesporno proizlazi da je cilj ovakvog utvrđivanja usklađeno djelovanje na način da dvoje glavnih tržišnih takmaca utvrđuje međusobnu obvezu načina ugovaranja uvjeta isporuke sa nakladnicima. Nesporno je da je u interesu svakog distributera istovremena i pravovremena dostava tiska za distribuciju. Međutim, navedeno se ugovara izravno između pojedinog distributera i pojedinog nakladnika dok je u konkretnom slučaju riječ o dogovaranju načina poslovanja između dva distributera koji su međusobni tržišni takmaci. Ne stoji, prema tome navod poduzetnika-potpisnika Sporazuma da je ista odredba ugovorena kako bi se spriječilo ugrožavanje poslovanja navedenih distributera.

Slijedom toga, a u kontekstu cjelokupnog sadržaja Sporazuma nesporno proizlazi da je cilj i ove odredbe ograničavanje tržišnog natjecanja izravnim ili neizravnim nametanjem trgovinskih uvjeta u smislu članka 9. stavka 1. točke 1. i nadziranjem tržišta u smislu članka 9. stavka 1. točke 2. ZZTN.

U točki 8. Sporazuma previđena je mogućnost da i drugi distributeri tiska pristupe navedenom Sporazumu, no prema samom očitovanju stranaka u podnescima od 17. svibnja 2005., istome niti jedan drugi poduzetnik nije pristupio, niti je navedeni Sporazum ponuđen drugim distributerima.

Dana 1. prosinca 2004. poduzetnici Tisak d.d. i Distri-Press d.o.o. sporazumno su usvojili Odluku kojom se predmetni Sporazum suglasno stavlja van snage, te utvrđuje nevažećim. U točki. 1. navedene Odluke poduzetnici utvrđuju da predmetni Sporazum nije nikada stupio na snagu, niti se primjenjivao.

U nastavku se navodi kako samom činjenicom okončanja stečajnog postupka, treći mogu smatrati da je Sporazum van snage, jer je navedeni Sporazum sklopljen isključivo zato da se poduzetniku Tisak d.d. u stečaju omogući konsolidiranje poslovanja i uspješno okončanje stečajnog postupka. Točka 2. Odluke utvrđuje da ista predstavlja dokaz o tome da ne postoji nikakav dogovor između poduzetnika Tisak d.d. i Distri-Press d.o.o. Naposljetku, točkom 3. Odluke navedeni poduzetnici suglasno utvrđuju da na temelju ili u svezi sa spomenutim dogovorom ni jedna stranka nije poduzela niti jednu radnju, te da navedeni dogovor nije utjecao na opće uvjete poslovanja, način rada stranaka, nastanak ili promjenu suradnje s poslovnim partnerima.

Nadalje, navedeni poduzetnici pisanu Odluku o stavljanju Sporazuma van snage dostavili su Agenciji 17. svibnja 2005., tek nakon pokretanja postupka ocjene sukladnosti Sporazuma sa odredbama ZZTN, iako su na upit Agencije, u prethodnim podnescima od 5. i 12. studenog 2004. tvrdili da ne postoji nikakva formalna pisana odluka. Prema

tome, iako su predmetnu Odluku poduzetnici zajednički donijeli 1. prosinca 2004., navedeni dokaz o stavljanju van snage predmetnog Sporazuma, Agenciji nije bio dostavljen sve do 17. svibnja 2005.

Stranke su tijekom postupka više puta istakle da se navedeni Sporazum nije nikada primjenjivao, i da je isti sklopljen kako bi se konkurentu koji se nalazio u stečaju pomoglo da konsolidira svoje poslovanje, te kako je samom činjenicom dovršetka stečajnog postupka, navedeni Sporazum prestao važiti, a što su stranke Odlukom od 1. prosinca 2004. i utvrdile.

Uvidom u europsku komparativnu praksu utvrđeno je da se odredbe o zabranjenim sporazumima primjenjuju i na neformalne oblike sporazuma. Za postojanje zabranjenog sporazuma dovoljno je da su poduzetnici izrazili njihovu zajedničku namjeru da se ponašaju na tržištu na određeni način. U tom smislu, u konkretnom slučaju, čak i da nije bilo Sporazuma, riječ bi bila o usklađenom djelovanju. Prema tome, sa stajališta propisa o tržišnom natjecanju forma sporazuma nije bitna, niti je u konkretnom slučaju relevantno utvrđivanje je li sporni Sporazum bio na snazi, odnosno je li takav Sporazum pravno obvezujući za ugovorne strane, već je relevantan samo cilj ili posljedica takvog Sporazuma.

Sukladno Smjernicama Europske komisije za primjenu članka 81. stavka 3. Ugovora o osnivanju EZ od 27. travnja 2004., kada se utvrdi da sporazum ima za cilj ograničavanje, sprječavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja, nema potrebe uzimati u obzir i njegove konkretne učinke. Navedeno znači da stvarni učinci sporazuma suprotni tržišnom natjecanju ne moraju doći do izražaja ako sporazum ima za cilj ograničiti tržišno natjecanje. Apsolutno zabranjena, teška ograničenja tržišnog natjecanja smatraju se ograničenjima prema cilju. Ograničenja tržišnog natjecanja prema cilju jesu ona ograničenja koja po samoj svojoj prirodi imaju mogućnost ograničavanja tržišnog natjecanja. Navedena ograničenja imaju toliko visok mogući negativni učinak na tržišno natjecanje da je nepotrebno dokazivati njihove stvarne učinke na tržištu. Sadržaj sporazuma i objektivni ciljevi kojima sporazum teži relevantni su pri ocjeni ima li sporazum za cilj ograničavanje tržišnog natjecanja. Također način na koji se sporazum provodi može otkriti ograničenja prema cilju i ako formalni sporazum ne sadrži izričitu odredbu u tom smislu. U slučaju horizontalnog sporazuma, o kakvom je u konkretnom slučaju riječ, ograničenja tržišnog natjecanja prema cilju uključuju dogovoranje cijena ili drugih trgovinskih uvjeta i podjelu tržišta.

Nadalje, uvidom u europsku praksu utvrđeno je da stranke koje su konkurentni na tržištu u slučaju sklapanja horizontalnih sporazuma o suradnji moraju dokazati neophodnost njihovog sklapanja. Naime, stranke koje su konkurenti na tržištu dužne su dokazati da je njihova suradnja neophodna kako bi mogle obavljati određene poslove koji su predmet Sporazuma, a iste ne bi mogle uspješno obavljati bez Sporazuma. U suprotnom, ako stranke ne dokažu da je njihova suradnja objektivno neophodna za obavljanje određenih poslova, u konkretnom slučaju za distribuciju tiska na veliko na području cijele Republike Hrvatske, Sporazum je zabranjen sa stajališta propisa o tržišnom natjecanju. U skladu s tim, obrazloženje poduzetnika Distri-Press d.o.o. navedeno u podnesku od 9. studenog 2004. u svezi dokazivanja neophodnosti sporazuma, odnosi se na: «...pomoć posrnulom konkurentu Tisak d.d. u stečaju». Ista svrha sklapanja Sporazuma navodi se i u zajedničkoj Odluci o stavljanju Sporazuma van snage od 1. prosinca 2004. Međutim, uvidom u stečajni plan Tiska d.d. u stečaju («Narodne novine, 115/01»), utvrđeno je da se na više mjesta naglašava postojanje pretpostavki za trajan opstanak i razvoj

poduzetnika Tisak d.d. Položaj navedenog poduzetnika na tržištu (tablica 2 točke 1. 4. obrazloženja ovoga rješenja) za vrijeme i nakon stečajnog postupka, nesporno dokazuje da za nastavak uspješnog poslovanja rečenog poduzetnika nije bilo neophodno sklapanje Sporazuma sa glavnim tržišnim takmacem.

U predmetnom postupku nesporno je utvrđeno da iz cjelokupnog sadržaja Sporazuma proizlazi da isti predstavlja vrstu kartelnog sporazuma, dogovora između tržišnih takmaca jer uređuje način poslovanja tržišnih takmaca koji se na mjerodavnom tržištu nalaze u vladajućem položaju. Kartel je sporazum između tržišnih takmaca čija je svrha ograničavanje ili potpuno isključivanje tržišnog natjecanja između sudionika sporazuma, te predstavlja jedan od oblika koluzije. Svaki izričiti ili prešutni sporazum između dvaju ili više poduzetnika, izravnih tržišnih takmaca čiji je cilj ili mogući učinak zapreka pristupa tržištu ili isključivanje s tržišta tržišnih takmaca koji nisu sudionici sporazuma, kao i podjela tržišta predstavlja teško ograničenje tržišnog natjecanja koje je zabranjeno. Budući da su navedeni poduzetnici sklopili tajni Sporazum o obvezi razmjene informacija (točka 1. Sporazuma), ugovaranju trgovinskih uvjeta (točka 4. i točka 7. Sporazuma), i podjeli tržišta (točke 2. i 5. Sporazuma), što je gore obrazloženo, predmetni Sporazum predstavlja privatni kartel kod kojega za razliku od javnog kartela samo njegovi članovi ostvaruju određene uzajamne koristi.

Koluzije i karteli uobičajeno nastaju na oligopolnom tržištu na kojem djeluje mali broj prodavatelja neke robe ili usluge koji se mogu ponašati neovisno glede utvrđivanja cijena i obujma proizvodnje. U konkretnom slučaju, na mjerodavnom tržištu distribucije tiska na veliko postoji duopol kao posebni oblik oligopola na mjerodavnom tržištu za koji je karakteristično da na tom tržištu djeluju dva glavna prodavatelja jednog proizvoda ili usluge, poduzetnici Tisak d.d. i Distri Press d.o.o. sa velikom tržišnom snagom što proizlazi iz provedene ekonomske analize (tablica 1, točka 1. 3. obrazloženja ovoga rješenja). Budući da uz navedene poduzetnike koji se nalaze u vladajućem položaju djeluje i određeni broj poduzetnika s neznatnom tržišnom snagom, ti mali tržišni takmaci moraju svoje tržišno ponašanje neprekidno usklađivati s vladajućim poduzetnicima. (objašnjenje pojma koluzije i karteli, oligopola i duopola vidjeti u Rječniku pojmova prava i politike tržišnog natjecanja i srodnih područja, TEB-poslovno savjetovanje, Zagreb, rujan 2004.).

U komparativnom pravu EZ, u novijoj praksi, u postupcima ocjene sporazuma sklopljenih između konkurenata za koje nije moguće sa sigurnošću utvrditi imaju li za cilj ograničavanje tržišnog natjecanja, provode se ekonomske analize kako bi se utvrdio učinak takvog sporazuma na tržišno natjecanje. Ocjena o tome je li sporazum zabranjen ili nije ovisi o ekonomskoj i pravnoj analizi uvjeta na mjerodavnom tržištu, odnosno, o omjeru između njihovih pozitivnih i negativnih učinaka. Pri tome u obzir treba uzeti i prirodu sporazuma, zajedničku tržišnu snagu ugovornih strana, područje i ciljeve suradnje, konkurentne odnose između ugovornih strana te stupanj do kojeg one kombiniraju svoje aktivnosti. Uz navedeno, ugovorne strane moraju dokazati da će objektivne gospodarske koristi proizaći iz njihove suradnje pri čemu su nebitne subjektivne koristi koje ugovorne strane ostvaruju. Također, moraju dokazati i da je ograničenje tržišnog natjecanja nužno za postizanje određenih objektivnih gospodarskih koristi. Nužnost ograničenja utvrđuje se prema prilikama na tržištu i trajanju sporazuma. Međutim, dioba tržišta, kao i izravno ili neizravno određivanje kupovne ili prodajne cijene, odnosno dogovori o cijenama između konkurenata, predstavljaju teška ograničenja tržišnog natjecanja, te su, u pravilu, takvi sporazumi zabranjeni jer se

smatra da ne mogu imati pozitivne učinke na mjerodavnom tržištu.

U konkretnom slučaju, a s obzirom na gore navedene kriterije temeljem provedene ekonomske analize utvrđeno je da poduzetnici Tisak d.d. i Distri-Press d.o.o. imaju jaku tržišnu snagu i da se nalaze u zajedničkom vladajućem položaju na tržištu koje je loše strukturirano sa malim brojem tržišnih takmaca koji malim tržišnim udjelima ne mogu značajno konkurirati poduzetnicima-potpisnicima Sporazuma. Također, na mjerodavno tržište distribucije tiska na veliko tijekom trajanja Sporazuma do danas nisu pristupili novi tržišni takmaci značajnije tržišne snage. Nadalje, utvrđeno je i da su tržišni udjeli poduzetnika Tisak d.d. i Distri-Press d.o.o. bili stabilni tijekom razdoblja u kojem se Sporazum primjenjivao, te su oni uslijed svoje tržišne snage bili u mogućnosti koordinirati svoje ponašanje na tržištu, osobito na način da postavljaju zapreke kojima se sprječava ulazak novih tržišnih takmaca na tržište. Slijedom iznijetog, rečeni poduzetnici su sklapanjem predmetnog Sporazuma proizvodili negativne učinke na mjerodavnom tržištu. Stranke Sporazuma, nisu dokazale da su navedenom suradnjom proizašle objektivne gospodarske koristi, te da je za njihovo postizanje bilo nužno ograničiti tržišno natjecanje. Činjenica stečaja jednog od poduzetnika-potpisnika Sporazuma kao osnova suradnje ili navodna zaštita komisionara ne predstavljaju objektivnu gospodarsku korist u smislu propisa o tržišnom natjecanju. Uzimajući u obzir i trajanje Sporazuma, u razdoblju od travnja 2000. do prosinca 2004., te nesporno utvrđeni zajednički vladajući položaj stranaka, proizlazi da je riječ o horizontalnom sporazumu koji proizvodi negativne učinke za tržišno natjecanje i koji se kao takav ne može izuzeti od primjene odredbe članka 9. ZZTN koja uređuje zabranjene sporazume.

Slijedom svega navedenog, iz provedene analize odredbi predmetnog Sporazuma nesporno je utvrđeno da je cilj sklapanja istoga sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu izričitim dogovorom i razmjenom informacija (točka 1. Sporazuma), izravnim ili neizravnim utvrđivanjem drugih trgovinskih uvjeta (točka 4. i točka 7. Sporazuma) nadziranjem i diobom tržišta (točka 2. i točka 5. Sporazuma), a posljedica takvog Sporazuma je u potpunosti spriječeno slobodno tržišno natjecanje, odnosno nepostojanje istog među rečenim poduzetnicima. Slijedom toga, predmetni Sporazum zabranjen je u smislu članka 9. stavka 1. točke 1., 2., i 3. ZZTN.

U postupku, također, nije utvrđeno da je predmetni Sporazum objektivno rezultirao unaprjeđenjem distribucije robe ili usluga odnosno promicanju tehnološkog ili gospodarskog razvoja, odnosno da je isti imao bilo kakve koristi za potrošače. Stoga, nisu ispunjeni kumulativni uvjeti propisani člankom 10. ZZTN za pojedinačno izuzeće predmetnog Sporazuma od primjene odredbi članka 9. ZZTN koja uređuju zabranjene sporazume. Također navedeni Sporazum nije mogao biti obuhvaćen niti skupnim izuzećem od primjene odredbi članka 9. ZZTN koje uređuju zabranjene sporazume i koja su propisana Uredbom o horizontalnim sporazumima jer isti sadrži teška ograničenja tržišnog natjecanja zabranjena rečenom Uredbom (dogovor o cijenama i podjeli tržišta), a ne ispunjava niti Uredbom propisane uvjete vezane uz visinu tržišnih udjela sudionika Sporazuma.

II Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja je na 51. sjednici, održanoj 15. prosinca 2005. razmatralo navedeni Sporazum, te utvrdilo da je isti zabranjeni sporazum u smislu članka 9. stavka 1. točke 1. 2. i 3. ZZTN, budući da se rečeni Sporazum ne može ni skupno niti pojedinačno izuzeti od primjene odredbi o zabranjenim sporazumima iz ZZTN, u smislu članka 10. ZZTN, jer je riječ o sporazumu koji za cilj i posljedicu ima

sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu, odnosno o sporazumu koji sadrži teška ograničenja tržišnog natjecanja.

Slijedom navedenog, predmetni Sporazum je sukladno članku 9. stavak 2. ZZTN, *ex lege* ništav, kako je odlučeno u točki I. i II. izreke ovoga rješenja.

Pri donošenju navedene odluke Vijeće je posebno uvidom i ocjenom uvjeta na mjerodavnom tržištu cijeno činjenicu da je predmetni Sporazum sklopljen između dotadašnjih tržišnih takmaca, da je riječ o poduzetnicima koji imaju zajednički vladajući položaj na mjerodavnom tržištu, te da je navedeni Sporazum imao za cilj narušavanje tržišnog natjecanja na tržištu distribucije tiska na veliko koje je po svojim karakteristikama duopol na kojem pored potpisnika predmetnog Sporazuma djeluje mali broj tržišnih takmaca i to s neznatnom tržišnom snagom.

Slijedom iznijetog, cilj sklapanja navedenog Sporazuma bio je sprječavanje, ograničavanje ili narušavanja tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu, izričitim dogovorom između tržišnih takmaca, izravnim dogovorom trgovinskih uvjeta, nadzorom i diobom tržišta. Stvarni učinci suprotni tržišnom natjecanju ne moraju doći do izražaja ako sporazum ima već i za cilj ograničiti, spriječiti ili narušiti tržišno natjecanja. Međutim, i iz rezultata ekonomske analize nesporno proizlazi da su, u konkretnom slučaju, nastali i stvarni, negativni učinci suprotni tržišnom natjecanju. Naime, nesporno je utvrđeno iz tržišnih udjela da se poduzetnici Tisak d.d. i poduzetnika Distri-Press d.o.o. za cijelo vrijeme trajanja Sporazuma, kao i danas, nalaze u zajedničkom visoko vladajućem položaju na mjerodavnom tržištu sa malim brojem tržišnih takmaca neznatne tržišne snage.

Slijedom toga, predmetni Sporazum smatra se zabranjenim sporazumom iz članka 9. stavka 1. točke 1., 2., i 3. ZZTN, a s obzirom da je cilj Sporazuma bio sprječavanje, ograničavanje i narušavanje tržišnog natjecanja, isti se ne može izuzeti u smislu članka 10. ZZTN, pa je sukladno članku 9. stavku 2. ZZTN *ex lege* ništav.

Budući da su sudionici Sporazuma ostvarili biće djela iz članka 9. stavka 1. točke 1., 2., i 3. i stavka 2. ZZTN, time su počinili prekršaj iz članka 61. stavka 1. točke 1. i stavka 2. ZZTN. Stoga će Agencija sukladno odredbi članka 60. ZZTN, a u svezi s člankom 61. stavkom 1. točkom 1. i stavkom 2. ZZTN, podnijeti nadležnom prekršajnom sudu zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv poduzetnika Tisak d.d. i Distri Press d.o.o., te odgovornih osoba navedenih poduzetnika.

Slijedom iznijetoga, odlučeno je kao u točkama I. i II. izreke ovoga rješenja.

III Na temelju članka 59. stavak 1. ZZTN, rješenja Agencije iz članka 57. točka 1. ovoga zakona, objavljuju se u «Narodnim novinama», kako je odlučeno u točki III. izreke ovoga rješenja.

Uputa o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena, ali nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od trideset (30) dana od dana dostave ovog rješenja.

Predsjednica Vijeća
za zaštitu tržišnog natjecanja

Olgica Spevec

Napomena:

Budući da točni postoci tržišnog udjela predstavljaju poslovnu tajnu u smislu članka 51. ZZTN-a, isti su izuzeti od objavljivanja, pa se koriste postoci u rasponu.